

Länsstyrelsen
Gävleborg

Miljöenheten
Magnus Westbergh
010-225 14 86
magnus.westbergh@lansstyrelsen.se

YTTRANDE

2017-12-18

1 (4)

Dnr 5741-2017

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående remiss – Betänkande Miljötillsyn och sanktioner, en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet

Yttrande

Länsstyrelsen anser att betänkandet på ett bra sätt redogör för de problem och möjligheter som tillsynen enligt miljöbalken ställs inför. Länsstyrelsen anser att betänkandet i stort uppfyller det som ingick i uppdraget.

Den övergripande organisationen bör inte ändras

Länsstyrelsen delar slutsatsen att den övergripande organisationen för tillsyn enligt miljöbalken inte bör förändras. De förslag som betänkandet lämnar för att stärka tillsynsmyndigheterna och tillsynen är enligt länsstyrelsen bra. Länsstyrelsen vill särskilt lyfta fram det betänkandet skriver gällande en tydligare och mer samlad styrning, åtgärder för att öka samverkan, ett tydligare ansvar för samordning av tillsynsverksamheten och en utvecklad uppföljning och utvärdering.

En tydligare och mer samlad styrning

Vad gäller styrningen av tillsynen enligt miljöbalken konstaterar länsstyrelsen liksom betänkandet att regeringens styrning och uppföljning av de statliga myndigheterna är avgörande för att dessa i sin tur ska kunna stödja tillsynsmyndigheterna på ett bra sätt. Länsstyrelsen delar betänkandets slutsats att det är eftersträvansvärt att styrningen sker utifrån ett helhetsperspektiv.

Åtgärder för att öka samverkan

Vad gäller Miljösamverkan Sverige och de regionala miljösamverkansorganen delar länsstyrelsen bedömningen att dessa är avgörande för att utveckla en effektiv och mer enhetlig tillsyn. Vad gäller Miljösamverkan Sveriges verksamhet är länsstyrelsens uppfattning att den bidragit på ett mycket positivt sätt för ökad samverkan mellan länsstyrelser samt länsstyrelser och kommuner och bidragit till en mer enhetlig tillsyn. Det är av vikt att denna verksamhet fortskrider samt utvecklas.

Gävleborg är ett av de län som saknar en regional miljösamverkan. Länsstyrelsen ställer sig positiv till att det i regleringsbrev, eller via annat uppdrag görs tydligare att länsstyrelsen ska verka för en ökad samverkan mellan kommuner, t.ex. via en organiserad regional miljösamverkan. Länsstyrelsen delar dock betänkandets slutsats att en samverkan inte ska regleras. Länsstyrelsen bedömer liksom betänkandet att om kraven på verksamheten formaliseras och länsstyrelsen pekas ut som huvudansvarig finns en uppenbar risk för att kommunernas engagemang, delaktighet och finansiering påverkas negativt.

Ett tydligare ansvar för samordning av tillsynen

Förslaget om att tydliggöra Naturvårdsverkets roll som samlade miljömyndighet och övriga tillsynsvägläddande myndigheters ansvar för att delta i samordningen av miljötillsynen är enligt länsstyrelsen bra. För planeringen av länsstyrelsens egen tillsynsvägläddning inom miljöbalksområdet vore det värdefullt om det är ännu tydligare om vad som kan förväntas av Naturvårdsverket och övriga tillsynsvägläddande myndigheter.

Länsstyrelsen konstaterar liksom betänkandet att det finns stora skillnader i hur tillsynen planeras och genomförs av tillsynsmyndigheterna. Dessa stora skillnader beror till viss del på brister i styrning och samordning. Länsstyrelsen ser därför positivt på att Naturvårdsverket får i uppdrag att i samråd med övriga tillsynsvägläddande myndigheter, ta fram nationella mål för tillsynen och en strategi för att nå dessa, en s.k. nationell miljötillsynsstrategi.

En utvecklad uppföljning och utvärdering

Länsstyrelsen delar betänkandets slutsats att uppföljning och utvärdering är avgörande för att tillsynen ska bli än mer effektiv och enhetlig. Länsstyrelsen konstaterar liksom betänkandet att det är troligt att förbättringar gällande styrningen, samverkan och samordning av tillsynen, leder till bättre förutsättningar för en mer samlad och ändamålsenlig uppföljning av tillsynen.

Länsstyrelsen vill särskilt påpeka vikten av att Naturvårdsverket fortsätter samt utvecklar arbetet med en samlad redovisning och uppföljning av miljöbalkstillsynen i landet.

Åtgärder för en effektivare miljöstraffrätt

Vad gäller det betänkandet skriver som miljöstraffrätt delar länsstyrelsen bedömningen om att det kan vara lämpligt med en översyn av 29 kap. miljöbalken och sanktionssystemet. I ett trovärdigt system är det avgörande att straffvärda överträdelser följs upp proportionerligt. I straffbestämmelser är det viktigt med tydlighet av vilka gärningar som är straffbara. Länsstyrelsen delar betänkandets bedömning om att 29 kap. miljöbalken kan göras tydligare.

En bättre kompetens för att hantera miljöbrott

Vad gäller förslaget att miljöbrottmål ska koncentreras till de tingsrätter som är mark- och miljödomstolar ser länsstyrelsen positivt på ett sådant förslag. En koncentration torde leda till ökad specialisering och kompetens hos dessa domstolar. Samhällets sammanlagda förtroende för hanteringen av miljöbrottmål har enligt länsstyrelsen god möjlighet att öka vid en koncentration.

En finansiering som motsvarar behoven

Vad gäller finansieringen av miljötillsynen anser länsstyrelsen att betänkandet ger en bra beskrivning av hur finansieringen fungerar idag och vilka problem och möjligheter som tillsynsmyndigheterna ställs inför.

Länsstyrelsen delar det betänkandet skriver om att det är mycket viktigt att det är tydligt om vad som ska avgiftsfinansieras. Länsstyrelsen ser därför positivt på det förslag till tydligare tillsynsbegrepp som betänkandet lämnar och att det därmed blir tydligare att det är den operativa tillsynen som ska avgiftsfinansieras.

Utifrån länsstyrelsens egna erfarenheter från uppföljning av kommunal tillsyn enligt miljöbalken, utförd mellan åren 2009 och 2015 konstaterar länsstyrelsen att kostnadstäckningen för miljöbalkstillsynen skiljer sig mellan kommunerna. Det finns skillnader mellan kommunerna vad gäller taxorna, både gällande avgifternas storlek samt för vilka objekt kommunerna tillämpar fasta avgifter för. Länsstyrelsen delar betänkandets bedömning att det finns ett behov av att göra taxorna mer enhetliga samt att det är lämpligt att Naturvårdsverket och övriga centrala myndigheter bör ge kommunerna stöd i hur de kan utforma taxorna mer enhetligt. Länsstyrelsens bedömning är att det generellt finns en möjlighet till ökad kostnadstäckning via avgifter hos kommunerna.

Vad gäller länsstyrelsernas finansiering av tillsyn enligt miljöbalken anser länsstyrelsen liksom betänkandet att denna bör ses över. Länsstyrelsen har länge saknat en tydlig koppling mellan de avgifter som länsstyrelsen tar in för tillsynen och de medel som tillförs, detta särskilt gällande tillsynen enligt 9 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsens tillsyn är idag i hög grad händelsestyrd och relativt litet utrymme finns för egeninitierade tillsynsinsatser. Införs en tydligare koppling mellan avgifterna för tillsynen och de resurser som avsätts, är länsstyrelsen övertygad om att tillsynen kan utvecklas genom ökad kvalitet och mer egeninitierad tillsyn. Detta inte bara på grund ut av att det potentiellt tillför mer resurser utan även just på grund av en tydligare koppling mellan avgifter och

tillsynen ger länsstyrelserna ökad möjlighet att påverka den egna kostnadstäckningen för tillsynen. Vid en tydligare koppling mellan avgifterna och resurserna blir också frågan, huruvida länsstyrelsen på grund av avsaknad av finansiering, avstår från att besluta om att ta tillbaka överlåten tillsyn från kommuner där länsstyrelsen bedömer att tillsynen inte sköts, en ickefråga.

Vid en förändring är det dock även viktigt att kvantifiera behovet av den tillsyn som inte kan avgiftsfinansieras, samt behovet av tillsynsvägledning och att tillräcklig finansiering tillförs till dessa arbetsuppgifter.

Ärendets beredning

Beslut angående detta yttrande har fattats av landshövding Per Bill, efter föredragning av handläggare Magnus Westbergh.

Per Bill

Magnus Westbergh

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.